

Om skjemaet for risikovurdering

Dette skjemaet er et eksempel på hvordan risikovurdering kan dokumenteres. Skjemaet er ment som en veiledning. Dere velger selv om dere ønsker å bruke det i deres arbeid.

Risikovurdering er en metode og et verktøy. Den skal gi oversikt og innsikt i den kjemiske helsefaren på akkurat deres arbeidsplass, og være et verktøy i arbeidet med å prioritere tiltak mot eventuell risiko. Mange av opplysningene dere trenger for å kunne fylle ut skjemaet, finnes på kjemikalienes HMS-datablad (særlig bladene punkter 3, 10 og 11) og faremerking. Det kan imidlertid være behov for ytterligere informasjon for å avdekke alle farlige forhold – særlig dersom kjemikalier anvendes på en «uvanlig» måte. Kjemikalieforskriftens § 6 viser hva en særlig skal ta hensyn til ved risikovurderingen.

Husk ellers at risikovurderingen har begrenset «holdbarhet». Det må i alle fall gjøres nye vurderinger før nye kjemikalier tas i bruk. Det samme gjelder ved vesentlige endringer knyttet til arbeidsplasser, arbeidsoperasjoner, maskiner eller prosesser som involverer kjemikalier. Det anbefales uansett en gjennomgang/revisjon av risikovurderingen hvert tredje år.

Husk at bedriftshelsetjenesten kan gi god hjelp i arbeidet med risikovurderingen!

Om utfylling av de ulike kolonnene:

1. Her føres de ulike oppgavene, prosessene eller arbeidsplassene som skal vurderes – for eksempel «sprøytelakkering»
2. Før opp hvor mange timer per uke arbeidet varer. For eksempel, hvis tre personer gjør dette 1 time hver dag, blir det 15 timer pr. uke. Dette sier noe om omfanget av et eventuelt problem.
3. Før opp kjemikalier som brukes eller dannes i dette arbeidet. Husk at kjemikalier i form av damp, røyk, støv og gass også skal inngå i risikovurderingen. Det betyr at for eksempel sveiserøyk og eksos skal med.
4. I kolonnen for eksponering fører dere opp i hvilken grad de som jobber blir utsatt for kjemikalier i forbindelse med denne arbeidsoppgaven.

Vi foreslår følgende inndeling av eksponeringen, se også brosjyren Kartlegging og vurdering av eksponering for kjemiske stoffer og biologiske forurensninger i arbeidsatmosfæren, best.nr. 450:

- Høy (H) = eksponering over administrativ norm (ADN)*
- Middels (M) = eksponering under ADN, men over 1/4 ADN*
- Lav (L) = eksponering under 1/4 ADN*
- Ukjent (U)**

* Eksponeringen sammenliknes med ADN bare dersom kjemikalier forekommer i arbeidsluften.

** Hvis eksponeringen er ukjent, må den undersøkes!

5. Hvilke farlige egenskaper har de aktuelle kjemikalierne? Er de etsende? Giftige? Kreftfremkallende? Kan de gi allergier? Er de brannfarlige?

6. Hvilke skader kan disse kjemikalierne føre til? Husk at kjemikalierne kan innebære risiko både på kort og på lang sikt.

7. Gi en kort beskrivelse av tiltak dere har satt i verk for å begrense/fjerne risikoen. Planlagte tiltak føres i egen handlingsplan. Aktuelle tiltak finnes blant annet i HMS-databladene punkter 4, 7 og 8, men informasjonen her er ikke nødvendigvis tilstrekkelig.

8. Risikoen er en vurdering av hvor sannsynlig det er at noe vil skje, sett i forhold til konsekvensen dersom det *skulle* skje. Sannsynligheten for sykdom eller skade er gjerne svært vanskelig å vurdere. I stedet anbefales å vurdere sannsynligheten for farlig kjemikaliekontakt (sø på hud/øyne eller innånding/nedsvelging) eller farlige kjemiske reaksjoner (også brann/eksplosjon). Risikoen kan beskrives med ord eller med tall. Hvis noe er svært sannsynlig, samtidig som konsekvensen ville være alvorlig, må risikoen vurderes som høy.

En tallbasert inndeling kan se slik ut:

- Ubetydelig = 0 Det er ikke nødvendig med tiltak
- Lav = 1 Tiltak vurderes
- Middels = 2 Tiltak er nødvendig. Føres i egen handlingsplan med klare frister
- Høy = 3 Straktiltak er nødvendig.

Bestem **på forhånd** hvilket risikonivå som skal utløse krav om tiltak. Dersom et tiltak kan gjennomføres raskt, og med små utgifter, bør dette prioriteres høyt – selv om risikoen i seg selv ikke vurderes som høy.